

Inför asbestsanering och ROT-arbeten

Detta underlag för upphandling har utvecklats för asbestsanering. Det är inte ovanligt att asbestsanering krävs för att asbest upptäcks under pågående ROT-entreprenad. Underlaget kan därför också användas som komplement till upphandling av ROT-arbete för att reglera vad som krävs om asbest skulle påträffas under pågående entreprenad.

Vi rekommenderar att samtliga delar i underlaget används, både information till entreprenören, konkreta upphandlingskrav samt punkter att infoga i avtalet och även checklista för att följa upp saneringen.

Detta upphandlingsunderlag har utvecklats av Ann-Beth Antonsson och Bengt Christensson, IVL Svenska Miljöinstitutet på uppdrag av och i samråd med Riv- och saneringsentreprenörerna samt Sveriges Byggindustrier, Byggnads och Mikael Södergren, Iskad.

Information till entreprenören

Vid ROT-arbeten

Beställaren lämnar uppgift om eventuell förekomst av asbest i de lokaler där arbetet ska utföras. Om material som misstänks vara asbest påträffas i samband med ROT-arbete, ska entreprenören analysera materialet. Om analysen visar att materialet innehåller asbest, gäller nedanstående för det fortsatta arbetet.

Rivning och bearbetning av asbesthaltigt material

Den entreprenör som anlitas för asbestsanering ska:

- Betala skatter och avgifter enligt lag.
- Utföra saneringen på ett sådant sätt att asbest inte sprids till intilliggande lokaler.¹
- Följa gällande regler från Arbetsmiljöverket.
- Inte sprida asbesthaltigt avfall i miljön.

För att uppnå detta kommer beställaren att:

1. Innan avtal sluts med entreprenör och därefter regelbundet var tredje månad under avtalets löptid att begära in **SKV 4820** från Skatteverket.
2. Enbart anlita momsregistrerade företag med **F-skattesedel**, som betalar skatter och arbetsgivaravgifter som står i rimlig proportion till verksamhetens omfattning och som inte har skatteskulder.
3. Vid **upphandling** ställa krav enligt bifogat dokument. Dessa krav kommer att följas upp.
4. I **avtalet** inkludera punkter enligt bifogat dokument. **Observera:** Enligt avtalet kommer fakturor för utfört arbete inte att betalas, om vissa centrala krav inte följs.

.....
Underskrift: ort, datum namn, företag,

---

¹ Om asbestsanering görs på ett sådant sätt att asbest sprids till angränsande lokaler, innebär det en hälsorisk för dem som vistas eller bor i lokalerna. Sanering av en fastighet där asbest spridits i samband med sanering är både dyrt och besvärligt. Därför måste all sanering göras på ett sådant sätt att det inte finns risk för spridning av asbest till angränsande lokaler. De saneringsföretag som anlitas måste därför ha rutiner för att förhindra spridning samt följa rutinerna.

Upphandlingskrav

Till anbudet ska följande bifogas

- 1) Underskrivet [avtal](#) om att entreprenören kommer att tillämpa ID 06
- 2) Kopia på aktuell ansvarsförsäkring.
- 3) Senaste årsbokslutet eller motsvarande, samt styrkt revisionsberättelse. Om företaget är nystartat ska det anges.
- 4) Giltigt tillstånd för asbestsanering från Arbetsmiljöverket. Tillståndet ska gälla i den region där saneringen ska utföras.
- 5) Utländska företag ska även lämna intyg på att företaget är registrerat som skattskyldigt i hemlandet.
- 6) Referenser (företag, namn, telefonnummer) ska lämnas för minst tre företag som anlitat entreprenören för likartade uppgifter under de senaste 36 månaderna. Om entreprenören utfört färre/inga likartade uppgifter under de senaste 36 månaderna ska det anges tillsammans med information om när företaget startades samt vilken typ av verksamhet företaget bedriver.

Till anbudet ska bifogas rutiner som visar att saneringen kommer att göras på ett sätt som **inte sprider asbest till angränsande lokaler**. Rutinerna ska beskriva:

För sanering där arbete sker inuti saneringszon

- a Hur undertrycket i saneringszonen ska kontrolleras och dokumenteras. Att saneringszonen är satt under undertryck under hela saneringsarbetet samt efterventilering av det sanerade området under minst 4-12 timmar är av största vikt för att asbest inte ska spridas till andra delar av fastigheten. Rutinen ska också ange klassen på det filter som renar frånluften från saneringszonen (filtret måste vara minst HEPA-filter av klass H13).
- b Klädbyten samt hur kläder som använts vid sanering hanteras efter sanering. Kläder som använts vid sanering är förorenade med asbest och får inte användas eller hanteras öppet utanför saneringszonen. Klädbyte efter sanering ska ske i luftsluss som leder till inbyggnaden, efter dammsugning av skyddskläderna. I luftslussen ska det finnas anordning för handtvätt.

För sanering med glove-bag

- c Rutin som beskriver vilka åtgärder som vidtas för att hindra spridning av asbest från glove-bagen. Rutinen ska också ange klassen på det filter som renar frånluften från saneringszonen (filtret måste vara minst HEPA-filter av klass H13).

Till anbudet ska dessutom bifogas

- d Rutin som beskriver användning av andningsskydd i samband med aktuell asbestsanering. Endast tryckluftsmatade andningsskydd är godkända för arbete inuti saneringszon. Vid övrigt arbete (etablering och arbete med glove-bag) kan andningsskydd med lägst filterklass P3 användas.

Avtal – kompletterande punkter att infoga i avtal om asbestsanering

1. Om entreprenören bryter mot gällande lagstiftning har beställaren rätt att omgående bryta kontraktet.

2. För entreprenaden gäller **ID 06**, se www.id06.se. Detta innebär bland annat att all personal som befinner sig på arbetsplatsen ska bära namnbricka med uppgift om bärarens namn och arbetsgivare samt ha giltig legitimation tillgänglig, t ex i form av körkort eller ID-kort.

Information till beställaren: Det är byggherrens ansvar att ta fram en arbetsmiljöplan. Denna uppgift kan delegeras till entreprenören, om byggherren så önskar.

3. Beställaren ger entreprenören i uppdrag att ta fram en arbetsmiljöplan för asbestsaneringen (alternativt komplettera befintlig arbetsmiljöplan), Arbetsmiljöplanen ska vara klar innan arbetsplatsen etableras. Arbetsmiljöplanen ska följas. (Enligt AFS 1999:3, §§ 8 och 12a, C, punkt 3)

3. Entreprenören kan anlita **underentreprenörer**, men endast under följande förutsättningar:

A. Underentreprenör ska namnges av entreprenören och godkännas av beställaren ²

Alt 1 i avtalet³ //

Alt 2 i anbudet //

Alt 3 innan underentreprenör anlitas

Information till beställaren:

Välj ett av dessa tre alternativ.

B. Entreprenören ska kontrollera att underentreprenören har ett eget tillstånd för asbestsanering (tillstånd får inte överlåtas).

C. Entreprenören ska förvissa sig om att samtliga underentreprenörer som anlitas inom entreprenaden betalar skatt, moms och arbetsgivaravgifter genom att kontrollera SKV 4820 var tredje månad.

D. Saneringen ska utföras av underentreprenörens egen personal. Underentreprenören får i sin tur inte anlita andra underentreprenörer.

E. Entreprenören ska förvissa sig om att underentreprenörens personal känner till och följer de rutiner som gäller för uppdraget. Detta gäller bland annat:

a. ID 06

b. Alla som deltar i eller leder saneringsarbetet ska ha asbestutbildning enligt AFS 2006:1. Utbildningen får vara högst fem år gammal

c. Entreprenörens rutiner för andningsskydd, tryckdifferensmätning och klädbyte ska följas. Utrustning för att sätta saneringszon under undertryck ska användas.

4. Kopia på **anmälan om asbestsanering** ska lämnas till beställaren¹ samtidigt som den lämnas till Arbetsmiljöverket senast två dagar före arbetets början, det vill säga två dagar innan arbetsplatsen etableras.

Följande dokument ska skickas in tillsammans med anbudet:

1. Om beställaren så önskar, kan dokumenten skickas till någon annan än beställaren, till exempel BAS-U för arbetsplatsen.

² Beställaren bör ange vilket alternativ som gäller för den aktuella entreprenaden

³ Om entreprenaden är omfattande, sträcker sig över eller ska påbörjas först efter lång tid, är det inte lämpligt att ställa krav på att underentreprenörer ska anges i avtalet. Välj i så fall ett annat av alternativ.

- a. Hanterings- och skyddsinstruktioner anpassade till det aktuella rivningsarbetet (enligt AFS 2006:1, §18)
- b. Bevis om asbestutbildning för samtliga personer som leder eller deltar i rivningsarbetet. Utbildningen eller kompletterande utbildning får vara högst fem år gammal (enligt AFS 2006:1, §18 och §36)
- c. Intyg om medicinska kontroller (tjänstbarhetsintyg) för dem som deltar i rivningsarbetet (enligt AFS 2006:1, § 18 och 49)

5. På **arbetsplatsen** ska följande dokument finnas:

- a. Giltigt tillståndsbeslut från Arbetsmiljöverket (enligt AFS 2006:1, §18)
- b. Kopia på anmälan om rivning till Arbetsmiljöverket (enligt AFS 2006:1, §18 och 17)
- c. Hanterings- och skyddsinstruktioner anpassade till det aktuella rivningsarbetet (enligt AFS 2006:1, §18)
- d. Bevis om asbestutbildning för samtliga personer som leder eller deltar i rivningsarbetet. Utbildningen eller kompletterande utbildning får vara högst fem år gammal (enligt AFS 2006:1, §18 och §36)
- e. Intyg om medicinska kontroller (tjänstbarhetsintyg) för dem som deltar i rivningsarbetet (enligt AFS 2006:1, § 18 och 49)
- f. Närvaroregistrering för samtliga som arbetar inom uppdraget (enligt ID 06)

6. Vid **fakturering** ska:

- a. Organisationsnummer anges på fakturan. Endast fakturor med korrekt organisationsnummer (samma som i avtalet/på anbudet) kommer att betalas.
- b. Följande dokument ska bifogas fakturan. **Fakturor som saknar denna dokumentation kommer inte att betalas förrän begärd dokumentation skickats in.**
  - i. Kopia på anmälan om rivning till Arbetsmiljöverket.
  - ii. Kopia på närvaroregistrering för den tid sanering pågått inklusive etablering och avetablering.
  - iii. Utbildningsbevis för de personer som deltagit i eller lett arbetet med sanering enligt närvaroregistrering.
  - iv. Dokument om inlämning av det asbesthaltiga avfallet för omhändertagande på deponi.
  - v. Dokumentation som visar att det varit undertryck i saneringszonen jämfört med omgivningen under hela saneringsarbetet samt efterventilering under minst 4 - 12 timmar.⁴ För sanering med glove-bag lämnas istället information om använd utrustning för att skapa undertryck samt filterklass.
  - vi. Om underentreprenör anlitas, ska kopia på dennes tillstånd för asbestarbete också bifogas fakturan.

---

⁴ Om saneringszonen inte haft undertryck under hela saneringen och efterventilering, innebär det stor risk för att asbest sprids till omgivningen, vilket kan kräva kompletterande sanering och leda till ökade kostnader. I sådant fall kan entreprenören bli ersättningsskyldig vilket innebär att ansvarsförsäkring som täcker in denna typ av skada är viktigt.

Checklista: Utförs asbestsanering i enlighet med krav som ställts vid upphandlingen samt gällande avtal?

Denna checklista kan **beställaren** använda för att kontrollera att asbestsanering görs på korrekt sätt och enligt avtal.

Senast två dagar innan entreprenören påbörjar arbetet med att etablera arbetsplatsen, ska anmälan om detta lämnas till Arbetsmiljöverket och enligt avtal också till beställaren. Beställaren vet därmed när saneringen ska genomföras och kan planera in besök på arbetsplatsen.

	OK?	Kommentar
Kontroll av ID 06		
Har alla som arbetar med uppdraget namnbricka med företagsnamn (eller namn och företagsnamn på kläderna)?		
Finns fungerande närvaroregistrering?		
Dokumentation som ska finnas på arbetsplatsen		
- Giltigt tillståndsbeslut från Arbetsmiljöverket för asbestsanering/rivning?		
- Kopia på anmälan till Arbetsmiljöverket om sanering/rivning		
- Hanterings- och skyddsinstruktioner för aktuellt arbete		
- Intyg om medicinska kontroller för alla som arbetar med asbest		
Utförande av saneringen		
Finns och följs arbetsmiljöplanen?		
Är saneringsområdet märkt med skylt "Asbestarbete – Tillträde förbjudet för obehöriga" (enligt AFS 20006:1)		
Känner de som utför saneringen till de rutiner som entreprenören lämnat tillsammans med anbudet?		
Följs rutinerna för		
- undertrycksmätning (gäller ej glove-bag)		
- klädbyten (gäller ej glove-bag)		
- tryckluftsmatat andningsskydd vid arbete i saneringszon		
- minst andningsskydd med P3-filter vid övrigt asbestarbete (etablering och glove-bag)		
- har fläkt som skapar undertryck i saneringszon/glove-bag ett filter av klass HEPA H13 (eller högre)?		
Om underentreprenör finns på arbetsplatsen eller kommer att anlitas		
Har UE eget giltigt tillstånd för sanering (kontrollera att det gäller den aktuella regionen)		
Utförs saneringen av UE:s egen personal (UE får inte i sin tur anlita UE)?		
Känner UE till och följer rutinerna för ID 06?		
Har UE:s personal giltig asbestutbildning (ej äldre än 5 år)?		
Har entreprenören kontrollerat SKV 4820 för UE?		